

Šlechtitelský program plemene masný simentál

1. Historie chovu simentálského skotu

Podle archeologických nálezů získaných na kolových stavbách v oblasti švýcarských jezer je možno považovat za historicky doložený počátek chovu skotu ve Švýcarsku na období mladší doby kamenné. V této době chovaný rašelinný skot byl malého vzrůstu a červené barvy. Když počátkem 5. století n. l. zatlačily germánské kmeny Římány z oblasti Švýcarska, přinesly s sebou trojhonné hospodaření na půdě a zvelebily chov skotu zlepšenou výživou a ošetřováním. Podle M. Duersta pochází dnešní simentálský skot z původního rašelinného skotu, který byl po příchodu Germánů prokřížen praturem (*Bos taurus primigenius*). Naopak Rütimeyer předpokládá, že má původ ve Skandinávii, odkud ho s sebou přivedli kolem roku 550 n. l. Burgundové. Teprve 18. století přináší do Evropy větší intenzitu polního hospodářství. To v určitých oblastech zajistilo i rozvoj chovu skotu. Již v roce 1759 mluví různá úřední hlášení o kvetoucím chovu skotu v Simmentalu, Saanen a Emmentalu. Z těchto oblastí se skot prodával za vysoké ceny do zahraničí. Ve druhé polovině 19. století dosáhl export švýcarského skotu ročně téměř 100 000 kusů.

Původní barva simentálského skotu byla červená a bílá, přičemž sytě červená až hnědočervená převládala a byla rušena jen bílými znaky. Postupem doby přibývalo bílých znaků a barva se stávala světlejší. Popis exteriéru z roku 1859 říká, že barva simentálského skotu je červenostrakatá, světle a nebo žemlově červená s bílým čelem a nosem. Světlejšímu nebo žemlovému zbarvení byla dávána přednost, protože toto zbarvení vyžadovali kupci ze sousedních států. Zároveň byl kladen důraz na co největší tělesný rámec a kapacitu těla. Trend zvětšování tělesného rámce pokračoval i v první polovině dvacátého století a v roce 1950 byl přijat standard pro plemeno.

Po celé období, to znamená od 19. do první poloviny 20. století, byla šlechtitelská práce zaměřena na kombinovanou produkci. Standard z roku 1950 hovoří o kombinované užitkovosti a stanoví procentický podíl na úrovni: 50 – 40 % mléko, 45 – 35 % maso, 25 – 5 % pracovní schopnosti. Jako vysloveně kulturní plemeno kladl simentál vždy poměrně veliké nároky na krmení, ošetřování a pastvu. Předností plemene byla jeho vynikající mléčná a zároveň i masná užitkovost. Právě díky těmto vlastnostem, převedeným na ekonomickou základnu, mu v řadě zemí dávaly přednost před dlouho trvajícím procesem šlechtění domácích populací skotu s malou produkcí mléka a masa. Tak tomu bylo v 18. a 19. století ve všech středoevropských zemích a také u nás.

2. Chov simentálského skotu ve světě

Koncem padesátých a počátkem šedesátých let 20. století dochází ve světě k výraznému rozšiřování specializovaných plemen skotu. Toto období přináší i rozvoj chovu masných plemen skotu. Z řady do té doby kombinovaných plemen skotu se postupně stávají plemena masného užitkového typu. Ve Francii to jsou například plemena Gasconne, Blonde d'aquitaine, Bazadais, ale i Salers. V Itálii především plemeno Piemontese. Velký tělesný rámec a výborná masná užitkovost simentálského skotu způsobily, že se v řadě zemí začalo toto plemeno chovat jako plemeno masného užitkového typu. Stav takto chovaného simentálského skotu postupně rostly a dnes je chováno jak v Severní a Jižní Americe, tak i v Africe, Austrálii, Novém Zélandě a v Evropě. Zatím co do roku 1990 se masný simentál choval v Evropě především ve Skandinávii a Velké Británii. Po roce 1990 se začíná chovat i v tradičních zemích s chovem červenostrakatého skotu s kombinovanou užitkovostí jako jsou Německo (především nové spolkové země), ale i Rakousko. V těchto zemích se chov Masného simentála (Fleisch fleckvieh) začal rozvíjet v souvislosti s dotační politikou EU (Nařízení rady Evropy č. 1254/1999). K dalšímu rozšíření chovu došlo i ve

východoevropských zemích (ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko atd.). Podle údajů Světového sdružení chovatelů simenského strakatého skotu (WSFV) vzrostl za posledních deset let podíl zvířat zapsaných do plemenných knih v zemích s chovem simentála v masném systému.

Šlechtění simentálského skotu na jednostranně masnou užitkovost přineslo výsledky, které jsou srovnatelné s výsledky ostatních masných plemen. Masný simentál současnosti je plemeno většího tělesného rámce, s výrazným osvalením a výbornými jatečnými vlastnostmi. I když se typ masného simentála poněkud liší podle jednotlivých zemí původů, převládá vždy výrazný masný užitkový typ.

3. Chov plemene masný simentál v ČR

První jalovice MS byly do ČR dovezeny z Kanady v roce 1993. Import se uskutečnil do ZD Poběžovice, ZD Brloh, Polfin AGRO Ploština, D. Chobolice, Ing. Švagrovi do Zvěstovic. Ve stejném roce byly do republiky importovány jalovice z Dánska na ISB Brná a o rok později k p. Zatloukalovi do Velkých Dvorců. Ve zhruba stejném období, to znamená od roku 1993, se uskutečnily importy jalovic Fleckvieh z Německa a Rakouska. Mezi prvními chovy, ve kterých byl zahájen chov MS na základě importů Fleckvieh, byly SIDO Valtrov, AGRO Březová, Jan Zatloukal V. Dvorce. Současně s importy jalovic ze zahraničí začaly být do chovu MS v roce 1993 zařazovány plemence s různým podílem krve českého strakatého skotu. Jednalo se o zvířata z rušených dojených stád, která byla inseminována býky MS. Mezi prvními chovateli byli pánové Mašanský z Měrunic, Žížala z Úročnice, Pajdar z Dražanova a firma CHMEL- Cígler.

V současné době lze příznivě hodnotit vývoj růstové schopnosti čistokrevných telat především v 210 dnech věku a v 365 dnech pouze u býků. Dosahovaná hmotnost jalovic v 365 dnech, která je ovlivněna úrovní odchovu v zimním období a plně nevyužívá genetický potenciál plemene. Plemeno MS patří v současné době mezi nejvýkonnější plemena v ČR.

Výborná růstová schopnost telat se projevuje i na hodnocení růstových schopností mladých plemenných býků. Vzhledem k vysokým růstovým schopnostem mladých býků je třeba tato hodnocená kritéria v nadcházejícím období stabilizovat a věnovat pozornost především osvalení a jatečným vlastnostem.

4. Chovný cíl a standard plemene

4.1. Chovný cíl

Oproti simentálskému skotu s kombinovanou užitkovostí je hlavním a nejdůležitějším cílem šlechtění masného simentála (MS) produkovat zvířata s dobrou růstovou schopností, s výrazným osvalením a snázející tvrdé podmínky. Nutné je sledování ukazatelů, které jsou rozhodující pro snadné porody. Neopomenutelným chovným cílem plemene masný simentál je genetická bezrohost.

4.2. Základní parametry chovného cíle

4.2.1. Produkční ukazatele

Dobrá reprodukce a plodnost je u všech masných plemen skotu rozhodujícím předpokladem ekonomiky chovu. Na jejich výsledcích vyjádřených v konečné fázi počtem živě narozených telat se podílejí stejnou měrou obě pohlaví, tedy jak plemence tak plemeni. Objektivním kritériem hodnocení plodnosti je především počet zabřelých plemenic a počet živě narozených telat na 100 krav základního stáda. Kromě genetických předpokladů je však reprodukce v nemalé míře ovlivněna i dalšími činiteli jako je zdravotní stav, úroveň výživy zvířat a způsob jejich odchovu. Pro rentabilitu chovu je nutné odchovat alespoň 95 telat na 100 krav základního stáda při mezidobí kolem 365 dní. K zajištění dostatečného počtu zvířat pro účely čistokrevné plemenitby i užitkového křížení je nezbytné využívat všechny dostupné způsoby reprodukce, které vyhovují systému chovu masných plemen.

4.2.1.1. Plemenice

- počet odchovaných telat na 100 krav základního stáda - minimálně 95
- hodnocení obtížnosti porodů vyjádřené procentem snadných porodů podle platné metodiky KUMP - min. 95 %
- věk při I. otelení – masný simentál patří mezi raná plemena, cílem šlechtění je telení ve věku 24 měsíců (podle úrovně odchovu a období telení od 23 do 29 měsíců)
- průměrné mezidobí - 365 dní, při hodnocení tohoto ukazatele je třeba zohlednit využití embryotransferu

4.2.1.2. Plemenní býci

Hodnocení býků využívaných v

- inseminaci (% zabřezávání po první inseminaci je prováděno v rámci CE, požadovaný index je minimálně 90 % a více)
- přirozené plemenitbě (při hodnocení reprodukčních výsledků je rozhodující počet plemenic a délka připouštěcího období, sledování tohoto ukazatele probíhá v rámci KUMP, vyhodnocení se provádí indexem zabřezávání v rámci plemene - index 90 až 95 %)

4.2.2. Růstová schopnost

Kontrola užitkovosti masných plemen je základním prostředkem při šlechtění plemene masný simentál a zajišťuje důsledné naplnění selekčního i šlechtitelského programu.

System zjišťování hmotností je prováděn na základě „Metodiky kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka“.

- a) **hodnocení růstové schopnosti** – hmotnost ve 120, 210 a 365 dnech
- b) **výkrmová schopnost a jateční výsledky** - pro hodnocení tohoto ukazatele je třeba využívat výsledky porážek a klasifikace zvířat pomocí SEUROP a jejich evidence v rámci CE

4.3. Hodnocení exteriéru

Hodnocení zevnějšku je prováděno inspektory ČSCHMS podle „Metodiky popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu“ a je evidováno v databázi KUMP ČSCHMS. S výsledkem hodnocení zvířete je chovatel seznamován prostřednictvím tiskové sestavy, která obsahuje identifikační údaje zvířete a chovatele, bodové hodnocení jedince, výšku v kříži, hmotnost v den vážení, jméno hodnotitele a datum provádění bonitace. Hlavním selekčním kritériem při posuzování exteriéru u masného simentála budou znaky plemene vymezené plemenným standardem. Při vlastním hodnocení bude zvláště silný důraz kladen především na parametry tělesného rámce, tělesné stavby, užitkového typu a osvalení.

Součástí lineárního hodnocení zevnějšku je v příloze šlechtitelského programu (v tabulkové části za textem) bodové hodnocení výšky v kříži a hmotnosti pro všechny věkové kategorie.

Hodnoceny jsou tyto kategorie (vevěku):

Telata – ve stupni KU „A“ ve věku 171 – 290 dní, ve stupni „B“ ve věku 171 – 250 dní

Březí Jalovice

Krávy – po 3. otelení (na žádost chovatele i v jiném období)

Plemenní býci - při základním výběru

Plemenní býci obvykle ve stáří pěti let – pouze na žádost chovatele

4.4. Charakteristika a standard plemene

4.4.1. Charakteristika plemene

Plemeno masný simentál patří mezi plemena většího tělesného rámce. Vzhledem k vysoké růstové schopnosti mladých zvířat umožňuje tělesný rámec a hmotnost jalovic ve věku 15 až 18 měsíců jejich první přípuštění v tomto věku. Proto řadíme Masného simentála mezi plemena, která se poprvé telí ve dvou letech. Plemeno je chováno jak v rohaté, tak i bezrohé formě. I když je genetická bezrohost stále více chovateli požadována, není výskyt rohů u jedince důvodem k jakékoli penalizaci. Zvířata geneticky rohatá jsou označována „R“ a s volnými rohy „V“, bezrohá P.

4.4.2. Standard plemene

- Zbarvení** červenostrakaté, kdy červená barva je v odstínu od světle žemlové až po tmavou; hlava je bílá, červené zbarvení na lících a kolem očí není vadou
- Sliznice** narůžovělá, bez tmavého souvislého pigmentu
- Hlava** středně dlouhá, přiměřeně široká
- Krk** středně dlouhý, dobře osvalený a u dospělých zvířat tvoří lalok
- Hrudník** hluboký a široký, spolu se středotrupím tvoří téměř ideální válec; žebra jsou dostatečně klenutá, plochá dobře osvalená
- Kohoutek, hřbet a bedra** dostatečně široká, dobře osvalená a rovná
- Zád'** kvadratická, dlouhá, mírně skloněná, v sedacích hrbolech široká; kryta výrazným osvalením, které je v přechodu na stehnech jak z vnější, tak i z vnitřní strany konvexní; kýta je dlouhá, přiměřeně spuštěná
- Končetiny** široce postavené, dobře zaúhlené, s pevnou spěnkou a paznehtem; postoj pánevních končetin je spíše strmější než přeúhlený
- Vemeno** dobře upnuté, polovejčité s pravidelnými valcovitými a středně dlouhými struky
- Kůže** středně silná a pružná
- Temperament** požadována klidná a vyrovnaná povaha

Cíle plemenného standardu

Kategorie	Hmotnost ve věku (kg)			Hmotnost (kg)	Výška v kříži 365 dnů (cm)
	120 dnů	210 dnů	365 dnů		
Býčci	180	295	470	x	132
Jalovičky	165	265	420	x	128
Prvotelky	x	x	x	580	133
Krávy (po 3 otel.)	x	x	x	700	138
Plem.býci nad 3 roky	x	x	x	1100	153

Vylučující znaky pro zápis do PK

- všechny odchylky od plemenného standardu
- souvisle tmavě pigmentovaná sliznice
- kapří hřbet
- volná a nebo výrazně vyplecená lopatka
- mezipaznehtní výrůstky
- příliš nervózní a nebo rabiátní povaha
- černé zbarvení
- genetické vady

5. Selekční program

Selekční program je soubor opatření, který má za cíl, na základě objektivně zjištěných vlastností zevnějšku, růstové schopnosti a užitkových vlastností, vybírat pro plemenitbu přednostně ta zvířata, jejichž uplatnění v populaci směřuje k naplnění chovného cíle. Jelikož se populace jako celek vyvíjí, mění se průběžně i konkrétní požadavky selekčního programu.

5.1. Matky býků

Jako matky býků mohou být vybírány krávy a jalovice, které svou typologickou vyrovnaností a vysokou vlastní užitkovostí patří mezi nejlepší v plemeni masný simentál a jsou využívány především k produkci plemenných býků a ET. Zařazení plemenice do kategorie matek býků není trvalého rázu a bude upřesňováno podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemenice mezi matky býků Rada plemenné knihy plemene masný simentál. Matky jsou vybírány členy výběrové komise ČSCHMS Praha v chovech s čistokrevnou plemenitbou zapojených do KUMP stupně „A“.

Obecné podmínky pro výběr matek býků

- zápis v oddíle A plemenné knihy
- dobrý zdravotní stav

Zapouštění matek býků probíhá cíleně s využitím špičkových býků (vybraných otců býků) z inseminace a přirozené plemenitby. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemennou hodnotu, stanoví Rada plemenné knihy MS a to na základě průměrných výsledků populace. Zařazení plemenice do kategorie matek býků není trvalého rázu a bude se upřesňovat podle výsledků zjišťovaných v rámci kontroly užitkovosti.

5.2. Otcové býků

Pro zařazení plemenného býka do kategorie otců býků budou u plemene masný simentál volena mnohem přísnější hlediska, než pro býky určené pro plemenitbu v užitkových stádech nebo pro účely křížení. Tito býci budou používáni především pro záměrné připarování na matky plemenných býků, kde hlavním úkolem bude produkce mladých zvířat se špičkovými vlastnostmi v oblasti masné užitkovosti a exteriéru. Zařazení býka do kategorie otce býků není trvalého charakteru a bude se upřesňovat podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemennou hodnotu stanoví Rada plemenné knihy a to na základě průměrných výsledků populace. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemeníka mezi otce býků Rada plemenné knihy plemene masný simentál.

Obecné podmínky pro výběr otců býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle A*
- *dobrý zdravotní stav*

Výběr otců býků je zajišťován z

- *býků inseminačních*
- *býků z přirozené plemenitby*

6. Produkce a výběr býků do plemenitby

6.1. Odchov plemenných býčků

Odchov mladých plemenných býků probíhá na uznaném testačním zařízení (OPB) nebo u chovatele. Kritéria pro výběr býčků do odchovu bude upřesňovat Rada plemenné knihy plemene masný simentál na základě výsledků populace.

6.1.1. Obecné podmínky pro výběr býčka do odchovu

- Pochází od vybraných rodičů z chovů zapojených do KUMP stupně „A“
- Býček splňuje kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhlášené Radou plemenné knihy
- Má ověřen původ v souladu s platnou legislativou
- Zdravý býček odpovídající podmínkám KDZ
- Splňuje standard plemene

6.1.2. Odchov a zkoušky vlastní růstové schopnosti býků

6.1.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

Cílem odchovu plemenných býčků narozených ze záměrného připárování je testace jejich vlastní užitkovosti za standardních podmínek. Provoz a podmínky odchovu se řídí dle „Metodiky pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu“. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výsledky zkoušek vlastní užitkovosti jsou podkladem pro selekci. Základní výběry býků probíhají zpravidla na odchovných plemenných býků (OPB).

6.1.2.2. Odchov u chovatele

Chovatel má možnost odchovat býčka mimo testační zařízení. Při tomto systému není sledován přírůstek v období testu, ale pouze přírůstek od narození. Takto odchovaní býčci jsou k základnímu výběru předvedeni na chovném svodu. Pro přihlášení býčka na svod platí obecné podmínky, jako pro výběr do testačního zařízení (OPB). Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výběry býků u chovatele se řídí pokyny, které pro každý rok vydává ČSCHMS ve spolupráci s Radou plemenné knihy plemene masný simentál.

6.2. Selekční kritéria pro výběr býků do plemenitby

6.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria budou upřesňována Radou plemenné knihy (PK) masný simentál

6.2.2. Odchov u chovatele

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria budou upřesňována Radou plemenné knihy (PK) masný simentál

6.2.3. Import býka ze zahraničí

Původ býka musí být doložen dle platné legislativy ČR. Pro zařazení býka do plemenitby v ČR musí být plemeník ohodnocen a vybrán komisí (viz bod 6.3.).

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria budou upřesňována Radou plemenné knihy (PK) masný simentál

6.3. Způsob a kritéria pro hodnocení a výběr býků do plemenitby

Býci jsou vybíráni komisí složenou z delegovaných zástupců ČSCHMS a Klubu MS. Členy komise navrhuje a schvaluje Rada plemenné knihy masný simentál. Ve sporných případech rozhodnutí výběrové komise se bude postupovat dle schváleného reklamačního řádu ČSCHMS. O každém výběru je vyhotoven „výběrový protokol“, který obsahuje zejména:

- místo a datum výběru
- datum narození
- chovatel a majitel býka

- seznam členů komise
- identifikační údaje býka
- výsledek lineárního hodnocení
- výsledek výběru:

1. Vybrán - do „*Přirozené plemenitby a inseminace*“ (linie **ZSI***)

Při hodnocení exteriéru při základním výběru je požadována minimální hodnota 6 bodů v každém z 10 hodnocených ukazatelů (povoleno 1 x 5 bodů za velikost těla).

- do „*Přirozené plemenitby*“ (linie **SIP***)

Ve všech ostatních případech, kdy není splněna podmínka dle bodu 1.

2. Odročen

3. Vyřazen nebo vyřazen před základním výběrem (nevybrán do plemenitby)

* zkratka platí až do vyčerpání pořadového čísla ústředního registru uvnitř linie (do čísla 990)

- linie a přidělený registr z ústředního registru plemeníků (linie se přiděluje dle výsledku hodnocení zvířete při základním výběru)
- případně další údaje v souladu s platnou legislativou

7. Testování a posuzování (KUMP)

Testování a posuzování je prováděno dle „Metodiky kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka“ a hodnocení exteriéru je prováděno dle metodiky pro „Lineární popis a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu“. Základní metodické postupy testování a posuzování i odhadu plemenné hodnoty stanovuje vyhláška MZe k plemenářskému zákonu.

8. Plemenné hodnoty

Odhad plemenné hodnoty je prováděn pomocí víceznakového animal modelu (individuální model jedince). Podle naměřených hodnot v KUMP je souběžně stanovena plemenná hodnota (PH) pro přímý efekt, plemenná hodnota pro maternální efekt a u krav hodnota pro trvalé mateřské prostředí. Vzhledem k tomu, že v kontrole užitkovosti jsou v jednotlivých chovech podchyceni jak kříženci s masnými plemeny, tak i masná plemena, tvoří si tyto jedinci navzájem vrstevníky. Odhad plemenné hodnoty je proto prováděn souběžně jedním výpočtem pro všechna plemena se zohledněním plemenných skupin a heterózního efektu. Způsob, systém a počet vyhodnocovaných ukazatelů v rámci výpočtu plemenných hodnot se může měnit a doplňovat s ohledem na požadavky respektující šlechtitelské postupy definované tímto šlechtitelským programem.

Hodnocené vlastnosti:

- průběh porodu
- hmotnost při narození
- hmotnost ve věku 120 dnů
- hmotnost ve věku 210 dnů
- hmotnost ve věku 365 dnů
- lineární hodnocení zevnějšku

- u býků na OPB přírůstek v testu
- lineární hodnocení zevněšku

Způsob hodnocení je popsán modelovou rovnicí, ve které jsou uvedeny efekty genetické a efekty chovatelského prostředí, které ovlivňují naměřenou užitkovost.

Výsledky kontroly dědičnosti jsou publikovány jako plemenné hodnoty (PH) a nebo jako relativní plemenné hodnoty (RPH). Pro stanovení relativní plemenné hodnoty je využívána standardizovaná směrodatná odchylka 10. Pokud neupravuje publikování plemenných hodnot samostatný předpis ČSCHMS, stanovuje základní podmínky pro publikování výsledků kontroly dědičnosti rada PK.

Relativní plemenné hodnoty, které jsou publikovány

Růstová schopnost

- PePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v přímém efektu
- PeRu RPH pro růst v přímém efektu
- MePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v maternálním efektu
- MeRu RPH pro růst v maternálním efektu
- PriiT RPH pro přírůstek v testu na OPB

Lineární hodnocení

- TR RPH pro velikost těla
- DT RPH délku těla
- HM RPH pro hmotnost
- UT RPH pro užitkový typ

9. Rozsah zjišťování známých vad a zvláštností

Klub chovatelů plemene masný simentál a ČSCHMS Praha ve spolupráci s útvarem genetiky SVÚ Brno bude uplatňovat taková opatření, která zajistí účinnou eliminaci genetických vad a zvláštností bez významnějšího snížení genetického zisku. Zjišťování známých vad a zvláštností bude realizováno na základě podkladů z útvaru genetiky SVÚ Brno. Přitom bude respektovat postupy realizované v zahraničních populacích. Rozsah sledovaných vad a zvláštností bude rozšiřován podle potřeb v souvislosti se stupněm poznání.

10. Způsob vyhodnocování výsledků šlechtění plemene

Vyhodnocení realizace šlechtitelského programu a porovnání dlouhodobého vývoje vyhodnocuje Rada plemenné knihy plemene masný simentál ve spolupráci s ČSCHMS. Výsledky zpracovává na základě dat z kontroly užitkovosti ČSCHMS. Zveřejňování je realizováno formou uzávěrky KUMP a je zveřejňováno v tištěné formě i ve formě umožňující dálkový přístup (na webových stránkách ČSCHMS), příp. jinou formou.

11. Obecná ustanovení

Nedílnou součástí tohoto šlechtitelského programu je metodika pro „Lineární popis a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu“, „Metodika kontroly užítkovosti skotu bez tržní produkce mléka“, „Metodika pro odchov a zkoušky vlastní užítkovosti býků masných plemen skotu“ a „Řád plemenné knihy aberdeen angus“. Sporné případy související s tímto šlechtitelským programem řeší a rozhodnutí vydává Rada plemenné knihy plemene masný simentál.

V Praze, dne 21. 12. 2006

Standard výšky MS*býci ve věku od 6 do 24 měsíců*

body	rozpětí	
	min.	max.
1		5,2
2	5,3	5,6
3	5,7	6,0
4	6,1	6,4
5	6,5	6,8
6	6,9	7,2
7	7,3	7,6
8	7,7	8,0
9	8,1	8,4
10	8,5	

jalovice ve věku od 6 do 28 měsíců

body	rozpětí	
	min.	max.
1		4,5
2	4,6	5,1
3	5,2	5,5
4	5,6	5,9
5	6,0	6,2
6	6,3	6,5
7	6,6	6,9
8	7,0	7,3
9	7,4	7,9
10	8,0	

Standard hmotnosti MS*býci ve věku 171 - 290 dnů*

body	rozpětí hm.210d	
	min.	max.
1		226
2	227	245
3	246	259
4	260	270
5	271	281
6	282	292
7	293	304
8	305	318
9	319	336
10	337	

jalovice ve věku 171 - 290 dnů

body	rozpětí hm.210d	
	min.	max.
1		199
2	200	215
3	216	227
4	228	237
5	238	246
6	247	255
7	256	265
8	266	277
9	278	293
10	294	

Standard hmotnosti MS*býci ve věku 291 - 450 dnů*

body	rozpětí hm. 365 d	
	min.	max.
1		397
2	398	430
3	431	454
4	455	475
5	476	493
6	494	512
7	513	533
8	534	557
9	558	590
10	591	

jalovice ve věku 291 - 450 dnů

body	rozpětí hm. 365 d	
	min.	max.
1		283
2	284	308
3	309	326
4	327	341
5	342	356
6	357	370
7	371	385
8	386	403
9	404	428
10	429	

Standard výšky MS býci

body	30 měs.	36 měs.	42 měs.	48 měs.
1				
2	133	138	141	143
3	137	142	145	147
4	140	145	148	150
5	143	148	151	153
6	145	150	153	155
7	147	152	155	157
8	150	155	158	160
9	153	158	161	163
10	157	162	165	167

Standard výšky MS plemenice

body	28 měs.	30 měs.	36 měs.	42 měs.	48 měs.	54 měs.	60 měs.	66 měs.
1								
	123	124	125	126	127	128	129	130
2,3								
	127	128	129	130	131	132	133	134
3								
	130	131	132	133	134	135	136	137
4								
	133	134	135	136	137	138	139	140
5								
	135	136	137	138	139	140	141	142
6								
	137	138	139	140	141	142	143	144
7								
	140	141	142	143	144	145	146	147
8								
	143	144	145	146	147	148	149	150
9								
	147	148	149	150	151	152	153	154
10								

Standard hmotnosti MS

Býci nad 24 měsíců

věk	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
24	655	678	731	810	865	920	999	1052	1075	
30	710	733	786	865	920	975	1054	1107	1130	
36	770	793	846	925	980	1035	1114	1167	1190	
42	820	843	896	975	1030	1085	1164	1217	1240	
48	890	913	966	1045	1100	1155	1234	1287	1310	

Plemenice nad 15 měsíců

věk	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	274	302	330	371	400	429	470	498	527	
16	299	327	355	396	425	454	495	523	552	
17	319	347	375	416	445	474	515	543	572	
18	339	367	395	436	465	494	535	563	592	
19	359	387	415	456	485	514	555	583	612	
20	379	407	435	476	505	534	575	603	632	
21	389	417	445	486	515	544	585	613	642	
22	404	432	460	501	530	559	600	628	657	
23	414	442	470	511	540	569	610	638	667	
24	424	452	480	521	550	579	620	648	677	
25	429	457	485	526	555	584	625	653	682	
26	434	462	490	531	560	589	630	658	687	
27	439	467	495	536	565	594	635	663	692	
28	444	472	500	541	570	599	640	668	697	
29	449	477	505	546	575	604	645	673	702	
30	454	482	510	551	580	609	650	678	707	
36	474	502	530	571	600	629	670	698	727	
42	494	535	550	591	620	649	690	705	747	
48	504	545	560	601	630	659	700	715	757	
54	514	555	570	611	640	669	710	725	767	
60	524	565	580	621	650	679	720	735	777	
66	534	575	590	631	660	689	730	745	787	

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA ŠLECHTITELSKÉHO PROGRAMU

Masný simentál

plemenný býk

mladý plemenný býk

kráva s teletem

kráva s teletem

tele

tele